

'Je leest *De regels van het spel* alsof
het een spannende film is.'

Claudia Piñeiro
De regels
van het spel

SIGNATUUR NOIR

Over het boek

Een man wordt dood aangetroffen in de dure 'gated community' Maravillosa. Hij was sinds drie jaar weduwnaar. De dood van zijn vrouw werd destijds afgedaan als een ongelukkige val; niemand werd veroordeeld, wegens gebrek aan bewijs. De publieke opinie was echter unaniem en het morele oordeel over de man die nu doodgebloed in zijn chique huis ligt, was luid en duidelijk.

Het geval zorgt opnieuw voor veel ophef, en *El Tribuno* wil alles tot op de bodem uitgezocht hebben en stuurt Nurit Iscar, succesvol auteur in ruste, en een jonge, onervaren journalist naar de plaats delict om uitvoerig verslag te doen. Misdaadjournalist Jaime Brena, een oude rot in het vak met een knullig baantje op de redactie – omdat hij net te vaak zijn mond heeft opengetrokken – besluit zich ook met de zaak te bemoeien.

Een intrigerende roman waarin de auteur van *De weduwen van de donderdag* opnieuw al haar verteltalent aanwendt om een moordonderzoek uit de doeken te doen en en passant een portret van de huidige staat van Argentinië te schetsen.

De pers over de auteur/het boek

'Met sterke, complexe personages maakt Piñeiro van literatuur een 3D-belevens. Ze schrijft het soort literatuur dat invloed heeft op anderen en als mijlpaal fungeert.' – Sergio Olquín

'De regels van het spel is een persoonlijk manifest van de tijd waarin we leven.' – Ñ

'Een stevige plot, ontwapenende personages en dialogen die waar schrijverschap tonen.' – *Página 12*

Over de auteur

Claudia Piñeiro (Buenos Aires, 1960) is in eigen land een bestsellerauteur. Met haar boeken sleepte ze diverse nationale en internationale prijzen in de wacht. Voor haar tweede roman, *De weduwen van de donderdag* (Signatuur, 2009) ontving ze de prestigieuze Premio Clarín de Novela 2005. Haar eerste roman, *Tuya*, bereikte in 2003 de shortlist van de gerenommeerde Premio Planeta, en *Las grietas de Jara* won de Sor Juana Inés de la Cruz Prize 2010. In 2010 verscheen ook *Het kwaad van Elena* bij Signatuur.

Van dezelfde auteur

De weduwen van de donderdag
Het kwaad van Elena

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de romans en literaire thrillers van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl

© Claudia Piñeiro 2010

By arrangement with Literarische Agentur Dr.Ray-Güde Mertin Inh.
Nicole Witt e. K., Frankfurt am Main, Germany.

Oorspronkelijke titel: Betibú

Vertaald uit het Spaans door Mia Buursma en Ans van Kersbergen

© 2012 Uitgeverij Signatuur, Utrecht en Mia Buursma en Ans van
Kersbergen

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagbeeld: Margie Hurwich/ Arcangel Images/ Hollandse Hoogte

Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN paperback 978 90 5672 435 1

ISBN e-book 978 90 449 6632 9

NUR 305

Claudia Piñeiro

De regels van het spel

Vertaald door Mia Buursma en Ans van Kersbergen

SIGNATUUR

2012

Voor mijn vriendinnen, al mijn vriendinnen, daarom.

*Voor Silvina Frydman en Laura Novoa –
zij en ik weten waarom.*

‘(...) in zijn misdaadverhalen voor de krant vertelt hij aan de lezers wat er is gebeurd en hoe het is gebeurd, maar hij komt altijd na de confrontatie of het misdrijf, hij moet het met behulp van getuigen en aanwijzingen in zijn verbeelding opnieuw beleven. Tot op de dag van vandaag heeft het voorval zich nooit voor zijn ogen afgespeeld, noch heeft hij, journalist, met zijn eigen oren het geschreeuw van het slachtoffer gehoord.’

– ANTONIO DI BENEDETTO, ‘Falta de vocación’, *Cuentos Claros*

‘De minuscule restjes die te vinden zijn op onze kleren en onze lichamen zijn stille, zekere en getrouwe getuigen van onze bewegingen en onze ontmoetingen.’

– EDMOND LOCARD, *Tratado de criminalística*

‘Het verhaal gaat verder, kan verdergaan, er zijn verschillende veronderstellingen mogelijk, het blijft open, het wordt slechts onderbroken. Het onderzoek heeft geen einde, het kan niet eindigen. Men zou een nieuw literair genre moeten bedenken, paranoïde fictie. Iedereen is verdacht, iedereen voelt zich achtervolgd.’

– RICARDO PIGLIA, *Blanco nocturno*

1

Op maandag kost het altijd meer tijd om de countryclub La Maravillosa binnen te komen. De rij dienstmeisjes, tuinmannen, metselaars, loodgieters, timmermannen, elektriciens, gasfitters en overige bouwvakkers lijkt onafzienbaar. Gladys Varela weet het. Daarom is ze kwaad op zichzelf, zoals ze daar staat, voor de slagboom met daaraan het bord PERSONEEL EN LEVERANCIERS, achter minstens nog vijftien of twintig personen die, net als zij, proberen binnen te komen. Ze is kwaad op zichzelf omdat ze het elektronische pasje waarmee ze direct naar binnen zou kunnen niet heeft opgeladen. Maar het pasje is maar twee maanden geldig, en de uren waarop ze het kan opladen vallen samen met de uren dat ze werkt voor meneer Chazarreta. En meneer Chazarreta is geen vriendelijk mens. Of tenminste, hij kijkt niet vriendelijk uit zijn ogen, en daardoor voelt Gladys zich geïntimideerd. Hoewel ze niet weet of de uitdrukking waarmee hij naar haar kijkt wordt veroorzaakt doordat hij nors is, of stug, of weinig spraakzaam. Maar hoe het ook zij, dat is de reden waarom ze het tot op heden niet heeft aangedurfd hem te vragen of ze eerder weg mocht, of even de tijd heeft genomen om naar de wachtpost te gaan om haar toegangspasje weer op te laden. Vanwege de uitdrukking waarmee hij naar haar kijkt. Of niet naar haar kijkt, want eigenlijk doet meneer Chazarreta dat nauwelijks, naar haar kijken. Echt naar haar kijken. Hij kijkt, hij kijkt rond, kijkt naar de tuin of zomaar naar een muur. Altijd gespannen, ernstig, alsof hij boos is. Met alles wat hij heeft moeten doorstaan is dat ook wel begrijpelijk. Gelukkig heeft zij tenminste de getekende toestemming om naar binnen te gaan, dat wel, en dus zal ze in de rij moeten staan, zoals ze dat nu in feite ook doet, maar nie-

mand zal meneer Chazarreta bellen en zijn toestemming vragen zodat zij de wijk in mag. Meneer Chazarreta houdt er niet van om gewekt te worden, en om de zoveel tijd slaapt hij lang door. Om de zoveel tijd gaat hij op de gekste tijden naar bed. En hij drinkt. Heel veel. Dat denkt of vermoedt Gladys. Want ze vindt regelmatig een glas en een whiskyfles op de plek in het huis waar meneer Chazarreta de avond tevoren in slaap is gevallen. Soms is dat de slaapkamer. Andere keren de woonkamer, of de veranda, of die bioscoop die ze op de bovenste verdieping hebben. Niet hebben – heeft, want sinds de dood van zijn vrouw woont meneer Chazarreta alleen. Maar daarover, over de dood van zijn vrouw, stelt Gladys geen vragen; ze weet er niets van en ze wil ook niets weten. Wat ze op het journaal heeft gezien, is voor haar genoeg. En wat sommige mensen zeggen kan haar niet schelen. Zij werkt sinds twee jaar in het huis, en de dood van mevrouw was tweeënhalve of drie jaar geleden. Drie. Gelooft ze, dat hebben ze haar verteld, ze herinnert zich niet precies de datum. Zij doet haar werk voor meneer Chazarreta. En hij betaalt haar goed, stipt op tijd, en hij maakt geen problemen als ze een glas breekt, of met bleekwater een vlek maakt op een kledingstuk of een taart een beetje laat aanbranden. Maar één keer heeft hij een probleem gemaakt, een enorm probleem, toen er iets weg was – een foto –, maar daarna realiseerde meneer zich dat zij het niet had gedaan, dat moest hij zelfs toegeven. Zijn excuses bood hij niet aan, maar hij gaf toe dat zij het niet had gedaan. Dus had Gladys Varela het hem vergeven, al had hij zijn excuses niet aangeboden. En bovendien probeert ze er niet aan te denken. Want het heeft geen zin om iemand te vergeven als je de zaak niet uit je hoofd zet, gelooft zij. Hij kijkt niet vriendelijk uit zijn ogen, Chazarreta, dat is waar, maar welke baas doet dat wel? Daarvoor is er te veel narigheid.

De rij vordert. Een vrouw klaagt omdat haar werkgeefster haar de toegang tot de wijk heeft onttrokken. Waarom, schreeuwt ze vragend. Wie denkt ze verdomme wel dat ze is, schreeuwt ze weer, wat een heibel om zo'n klotekaas. Maar Gladys kan niet verstaan wat de dienstdoende bewaker van achter het loket ant-

woordt op de vragen van de schreeuwende vrouw. Die loopt nu tierend langs Gladys. Gladys realiseert zich dat ze haar kent, van het interne busje of omdat ze het eerste stuk weleens samen zijn opgelopen; ze weet het niet, maar ze kent haar, ze heeft haar gezien. Er staan nog drie mannen voor haar, drie die vrienden lijken te zijn, die elkaar kennen of samen werken. Voor een van de drie kost de procedure meer tijd omdat hij niet is geregistreerd, ze vragen hem dus om een identiteitsbewijs en maken een foto, en ze brengen een serienummer aan op zijn fiets, zodat hij later met dezelfde fiets naar buiten gaat als waarmee hij is binnengekomen. En ze bellen de eigenaar om toestemming, zodat hij naar binnen kan. Voordat ze hem binnenlaten, noteren ze het merk van de fiets, de kleur en de wielmaat, en Gladys vraagt zich af waarom ze ook nog een serienummer aanbrengen. Zou dat zijn omdat als degene die binnenkomt met de fiets er net zo eentje vindt, maar dan nieuwer en in betere staat, hij er dan weer uit gaat met die andere? Te veel geluk, denkt ze. Meer dan als je een lot koopt met een symmetrisch getal, of als je bij het bingo roept dat je een volle kaart hebt. Maar de mannen klagen niet over het nummer, ze vragen er niet eens naar. Zo zit het, dat zijn de spelregels. Dat accepteren ze. En aan de ene kant ook maar beter, denkt Gladys, zo kan iemand als hij naar buiten gaat aantonen dat hij niets heeft meegenomen wat niet van hem is, dat hij fatsoenlijk is. Het is beter dat ze het noteren en naderhand niet zomaar iemand beschuldigen. Daaraan loopt Gladys te denken, dat ze niet zomaar iemand beschuldigen, als de vrouw, die een paar minuten eerder in de rij liep te schreeuwen, naar haar toe komt. Als je iets weet over werk, waarschuw je me dan, vraagt ze. En zij zegt ja, dat ze haar zal waarschuwen. De vrouw laat haar mobiele telefoon zien en zegt: Noteer maar. Gladys pakt haar mobieltje uit de zak van haar trainingspak en toetst de cijfers in die de vrouw haar opgeeft. De vrouw vraagt haar het nummer te bellen en de verbinding te verbreken, dan heeft zij ook haar nummer. En ze vraagt hoe ze heet. Gladys, antwoordt zij. Anabella, zegt de ander, noteer: Anabella. En zij slaat de naam en het nummer op. De vrouw schreeuwt niet meer, de woede heeft

plaatsgemaakt voor iets anders: een mengeling van wrok en berusting. Ze wisselt mobiele telefoonnummers uit met andere vrouwen in de rij en dan vertrekt ze, zwiingend.

Gladys Varela is aan de beurt, ze overhandigt het formulier. De bewaker voert haar gegevens in de computer in en ze ziet onmiddellijk haar gezicht op het scherm. De afbeelding verrast haar, op deze foto is ze jonger, slanker en met lichter haar, ze herinnert zich dat ze het de dag voordat ze werd geregistreerd had gebleekt. Maar dat is nog niet zo lang geleden. De bewaker kijkt op het scherm en daarna kijkt hij naar haar, dat doet hij twee keer, dan zegt hij dat ze door kan lopen. Een paar meter verderop wacht een andere bewaker tot ze haar tas openmaakt. Hij hoeft dat niet te vragen: Gladys en alle anderen die in de rij staan, kennen de procedure. Ze probeert het. De rits gaat moeilijk en blijft vastzitten, ze trekt een beetje harder tot de tanden loslaten. De bewaker rommelt tussen de spullen in Gladys' tas om te zien wat erin zit. Ze vraagt of hij op het toelatingsformulier voor persoonlijke artikelen de mobiele telefoon, die in de zak van haar trainingspak zit, wil noteren, evenals de oplader van de telefoon en een paar slippers, die in haar tas zitten. Ze laat ze zien. De bewaker noteert. De rest is onbelangrijk: papieren zakdoekjes, een paar half aan elkaar gekleefde snoepjes, een portemonnee met haar identiteitsbewijs, een biljet van vijf peso en wat muntgeld om de bus terug te betalen, haar huissleutels, twee maandverbandjes. Dat alles hoeft niet genoteerd te worden, maar de telefoon, de oplader en de slippers wel. Ze wil geen problemen bij het weggaan, zegt ze. De bewaker geeft haar het hele formulier. Gladys stopt het in haar portemonnee, bij haar identiteitsbewijs, ze trekt de rits in tegengestelde richting weer dicht en gaat op weg.

Verderop lopen de drie mannen die voor haar in de rij stonden. Ze duwen elkaar, maken grappen en lachen. De nieuwe heeft zijn fiets aan de hand om samen met de anderen te kunnen lopen en praten. Ze versnelt haar pas, door de rij van deze maandag is ze later dan anders. Ze passeert de mannen. Een van hen zegt: Hallo, hoe gaat het? Gladys kent hem niet en dat weet hij,

maar ze groet terug. Hij is best knap, denkt ze, en als hij daar binnen is, betekent dat dat hij werk heeft. Ze denkt dat niet voor zichzelf, want ze is al getrouwd, ze denkt het alleen maar. Tot ziens, zegt de man die nu achter haar is. Tot ziens, herhaalt Gladys. Ze gaat opnieuw sneller lopen en vergroot de afstand.

Als ze bij het golfterrein komt, slaat ze rechts af en een paar meter verder nog een keer. Chazarreta woont in het vijf na laatste huis aan de linkerkant, voorbij de wilg. Ze kan de weg dromen. En ze weet ook welke deur Chazarreta openlaat zodat zij zonder bellen naar binnen kan: de deur die vanaf de inpandige veranda toegang geeft tot de keuken. Voordat ze naar binnen gaat, pakt ze de kranten die in de hal liggen, *La Nación* en *Ámbito Financiero*. Dat betekent dat Chazarreta inderdaad nog slaapt. Als hij niet sliep, zou hij zelf de kranten hebben gepakt om die bij het ontbijt te lezen. Gladys bekijkt de voorpagina van *La Nación*. Ze slaat de belangrijkste kop over, met daarin de laatste verklaring onder ede over de bezittingen van de president, en gaat naar een grote kleurenfoto met daaronder de tekst: *In Boedo zijn op een hoek twee busjes op elkaar gebotst, drie doden en vier zwaargewonden*. Ze slaat een kruis, ze weet niet waarom – voor de doden, veronderstelt ze. Of voor de zwaargewonden, in de hoop dat zij niet ook doodgaan. Daarna legt ze de kranten op de keukentafel. Ze gaat naar de strijkkamer, hangt haar spullen in de kast en trekt haar uniform aan. Ze zal tegen meneer Chazarreta moeten zeggen dat hij een nieuw uniform koopt, nu ze dikker is geworden trekken de knoopjes op haar borst en bij de armsgaten wordt de bloedsomloop afgeklemd als ze haar armen optilt om kleren aan de waslijn te hangen. Als hij wil dat ze altijd een uniform draagt, zoals hij heeft gezegd op de dag dat hij haar aannam, zal hij daar ook voor moeten zorgen. Gladys kijkt in de mand en ziet dat er weinig strijkgoed is. Chazarreta is overdreven netjes en haalt gewoonlijk alle kleren binnen die tijdens het weekend te drogen hebben gehangen, maar voor alle zekerheid gaat ze toch naar de achterbinnenplaats om te controleren of er niet iets is achtergebleven. Daarna gaat ze de vuile borden afwassen, die ze vanuit een ooghoek in de groot-

steen in de keuken heeft zien staan. En dan de wc's en de badkamer doen, wat ze het vervelendste vindt, dan is ze daar vanaf.

Zoals ze al verwachtte, had Chazarreta alle was van de lijn gehaald. Er staan maar een paar vuile borden in de gootsteen in de keuken: of hij heeft in het weekend al iets afgewassen, of hij heeft buiten de deur gegeten. Ze zet de borden, het glas en het bestek op een theedoek, zodat ze kunnen uitdruipen zonder weg te glijden op het zwartmarmeren aanrecht. Ze gaat naar het washok en komt terug met het staande droogrek en de emmer met daarin de schoonmaakproducten, de dweil en de rubberhandschoenen.

Als ze door de gang naast de woonkamer loopt, merkt ze dat Chazarreta in de met groen fluweel beklede leunstoel zit: een stoel uit één stuk met een hoge rugleuning, volgens haar zijn lievelingsstoel. Een leunstoel die naar het grote raam is gedraaid dat uitkijkt over de tuin. Maar deze morgen zijn de gordijnen nog dicht, wat betekent dat Chazarreta daar niet was gaan zitten om naar de tuin te kijken, maar dat hij al sinds de vorige avond in die leunstoel zit. Hoewel ze hem door de rugleuning en het halfduister niet kan zien, weet Gladys dat meneer Chazarreta daar is, want zijn linkerhand hangt aan één kant van de stoel en daaronder, op de plankenvloer, liggen het gevallen glas en de laatste verspilde whisky.

Goedemorgen, zegt Gladys als ze achter hem langs loopt op weg naar de bovenverdieping. Ze zegt het zo zachtjes dat hij haar hoort als hij wakker is, maar niet wakker wordt als hij nog slaapt. Chazarreta antwoordt niet. Hij slaapt zijn roes uit, denkt Gladys, en ze loopt door. Maar voor ze de trap opgaat, krijgt ze spijt. Het is beter de whisky weg te halen, want als de vloeistof te lang op de in de was gezette vloer blijft liggen, vormt er zich zo'n witte vlek die er alleen maar uit gaat door er nog een paar lagen was overheen te smeren. En Gladys heeft er geen zin in de week te beginnen met het in de was zetten van de vloer. Ze gaat terug, pakt de dweil uit de emmer, bukt zich, pakt het glas, verwijdert de whisky naast de fluwelen leunstoel en schuift op de tast een stukje naar voren met de dweil. Maar meteen zakt de dweil weg

in een andere vlek, een donkere plas, ze weet niet wat het is. Ze laat hem snel vallen, zodat het vocht van datgene waarmee hij wordt doordrenkt niet op haar handen komt, en heel even raakt ze met het puntje van haar wijsvinger de vloeistof aan, het is kleverig. Bloed, vraagt ze zich af, zonder het al te geloven. Dan tilt ze haar hoofd op en kijkt naar Chazarreta. Chazarreta zit daar, voor haar, gekeeld. Van de ene naar de andere kant loopt dwars over zijn hals een diepe snee waarvan de randen uiteenwijken als twee bijna volmaakte lippen. Gladys weet niet wat ze in die snee ziet, want de indruk van het rode vlees, het bloed en de wirwar van weefsels en vaten roept zo'n gevoel van walging bij haar op dat ze haar ogen sluit. Tegelijkertijd brengt ze haar handen naar haar gezicht, alsof enkel het sluiten van haar ogen niet genoeg is om niet meer te zien, en onder haar handen gaat haar mond open. Er komt alleen een gesmoord gekreun uit.

De walging duurt echter niet lang, ze wordt overmand door angst. Een angst die haar niet verlamt, maar juist aanzet tot actie. Daarom haalt Gladys Varela haar handen weg van haar gezicht en opent haar ogen, ze dwingt zichzelf dat te doen. Ze tilt haar hoofd weer op en kijkt naar de gespleten hals, naar de met bloed besmeurde kleren van Chazarreta, het mes in de rechterhand op zijn schoot en de lege whiskyfles aan één kant van zijn lichaam, naast de armleuning. En ze bedenkt zich geen twee keer: ze staat op, holt naar buiten en schreeuwt. Ze schreeuwt aan één stuk door, vast van plan dat net zo lang te blijven doen tot iemand haar hoort.

2

Op hetzelfde ogenblik dat Gladys Varela loopt te schreeuwen in een doodlopende straat in de countryclub La Maravillosa probeert Nurit Iscar haar huis op te ruimen. Of liever gezegd: haar driekamerflat in French y Larrea, de armste of meest vervallen wijk van de Barrio Norte. Ze weet nog niet dat Pedro Chazaretta dood is. Het nieuws zal snel de ronde doen, maar ook weer niet zo snel. Als ze het wist, had ze de televisie en de radio aangaan en was ze gespitst op het laatste nieuws. Of ze zou internet op gaan, naar de online kranten, voor meer details over wat er is gebeurd. Maar Nurit Iscar weet het niet. Nog niet. Ze zal het een paar uur later te weten komen.

Het huis is een puinhoop. Restjes wijn in diverse glazen, uit elkaar gehaalde kranten van de vorige dag, kruimels op de vloer, peuken. Nurit Iscar rookt niet, ze heeft nooit gerookt, ze heeft een hekel aan de geur van tabak en ze hoopt dat het feit dat ze het goedvindt dat anderen wel roken in haar huis een daad is van liefde en niet van onderdanigheid. Al zet ze daar soms wel vraagtekens bij, zonder dat ze tot een definitieve conclusie komt: liefde of onderdanigheid? En niet alleen wat betreft de sigaretten. De vorige dag waren haar vriendinnen Paula Sibona en Carmen Terrada – die allebei roken – bij haar voor hun maandelijkse bijeenkomst op de derde zondag van de maand, die sinds een paar jaar een traditie is geworden waar ze niet onderuit kunnen. Niet dat ze elkaar op andere momenten niet tegenkomen om koffie te drinken, naar de film te gaan of samen te eten, of bij de andere gelegenheden die bedoeld zijn om dat wat erachter schuilgaat te maskeren: ervoor zorgen dat de tijd verstrijkt zoals die onherroepelijk verstrijkt, maar dan wel samen met anderen.

De derde zondag van de maand is iets anders. Soms is Viviana Mansini er ook bij, maar niet altijd – iets wat zij drieën toejuichen – want al denkt Viviana Mansini dat ze dik met elkaar bevriend zijn, de anderen denken daar toch anders over. Als Viviana zich bij de groep aansluit, wordt er vooral over haar gepraat, en altijd zegt ze wel iets wat, ondanks een naïeve toon, voor een van de aanwezigen een stoot onder de gordel is. Zoals de keer dat Carmen klaagde dat een knobbeltje in een van haar borsten haar het leven behoorlijk zuur had gemaakt, tot haar arts had gezegd dat het alleen maar dysplasie was, en Viviana Mansini op de toon van een gevallen engel had gezegd: Ik begrijp je wel, ik heb me een paar maanden geleden net zo gevoeld toen ze die biopsie hadden gedaan, ik weet niet of je het je nog herinnert, nee, je weet het vast niet meer, want je bent de enige die me niet heeft gebeld om te horen wat de uitslag was. En in de stilte die op haar opmerking was gevolgd, had Carmen haar aangekeken met een gezicht van ‘je hebt het me weer geflikt, kutwif’, maar ze had niets gezegd. Paula Sibona was haar daarentegen te hulp geschoten en had in een zwaar aangezette imitatie van de engelachtige toon van Viviana gezegd: Omdat het duidelijk is dat het goed is uitgekapt, Vivi, je tieten zien er toch gaaf uit? En ze had haar woorden kracht bijgezet door van haar handen een soort klauwen te maken waarmee ze haar eigen borsten zachtjes op en neer bewoog – wel op een aanzienlijke afstand als om de weelderigheid van Viviana Mansini’s boezem nog eens extra te benadrukken. Maar behalve dat ze verlost zijn van haar ironische opmerkingen, zijn ze door de afwezigheid van ‘Vivi’ vooral in de gelegenheid haar te bekritisieren. Want, zoals Paula Sibona zegt: Op mijn leeftijd geeft roddelen over Mansini me haast net zo’n adrenalinekick als neuken. En deze zondag, voorafgaand aan de maandag waarop Pedro Chazarreta zou worden gevonden met doorgesneden keel, was de maandelijkse bijeenkomst alleen voor de intimi, zonder Viviana Mansini, in het huis van Nurit Iscar. Ze rouleren elke maand, maar de ceremonie is altijd dezelfde: vóór het middaguur komen ze bij elkaar, de vrouw des huizes koopt alle kranten – en alle kranten

betekent alle kranten –, en terwijl zij haar specialiteit klaarmaakt – wat voor Nurit Iscar meestal neerkomt op biefstuk met sla of pasta met roomsaus – pluizen de anderen de kranten uit en lezen het nieuws met het doel de berichten te selecteren die ze hardop met de anderen willen delen. Dat uitwisselen gebeurt tijdens de koffie na het eten. Maar ze kiezen niet zomaar een bericht. Ieder van hen heeft haar eigen specialisme, net als met het eten. Nurit Iscar doet misdaad, niet voor niets stond ze tot voor enkele jaren bekend als ‘de zwarte dame van de Argentijnse literatuur’. Hoewel dat voor haar een verleden is dat ze diep heeft weggestopt en liever vergeet, verzet ze zich niet als haar vriendinnen ‘bloed en dood’ eisen – zolang ze maar geen fictie hoeft te schrijven. En als er seks aan te pas komt, des te beter, zegt Paula Sibona vaak. Carmen is gespecialiseerd in het nationale nieuws en ze vindt niets leuker dan in de verklaringen van politici tegenstrijdigheden, fouten in de zinsbouw en – waarom ook niet – stompzinigheden op te sporen. Het allerleukst is de burgemeester. Iemand die niet kan praten, kan geen stad besturen, herhaalt ze onvermoeibaar. En met haar commentaar, dat verre van elitair is, doelt ze op de onmiskenbare minachting van een bepaalde gegoede sociale klasse – waartoe ook de burgemeester behoort – voor de taal (woord, betekenis, zinsbouw, werkwoordsvervoeging, gebruik van voorzetsels, barbarismen), waarin zij, meer dan dertig jaar lerares taal en literatuur op de middelbare school, weigert mee te gaan. De leeskeuze van Paula Sibona – in tegenstelling tot haar vriendinnen, hoewel die daar geen idee van hebben – heeft niet zozeer te maken met haar persoonlijke interesses als wel met een daad van liefde voor Nurit Iscar: recensies op het gebied van toneel, film en allerlei andere voorstellingen. Het is waar dat Paula actrice is – ben je nog altijd actrice, ook als je al bijna twee jaar door niemand bent gebeld voor een nieuwe rol? –, een bekende actrice die in de loop der jaren van hoofdrollen in televisiesoaps is overgegaan op de rol van ‘moeder van’ en uiteindelijk ten onrechte is vergeten. Als er iets is wat Paula Sibona absoluut niet interesseert, dan is het wel kranten lezen. Ze werken me op de zenuwen, zegt ze. Maar ze doet toch enthousi-

ast mee aan de bijeenkomsten, gesterkt door de innerlijke hoop dat ze, door de berichten te lezen die zij uitkiest, haar vriendin Nurit helpt een kwaad uit te bannen waarvan Paula gelooft dat het Nurit is aangedaan. Een groot verdriet. En hoewel ze niet weet of ze daar ooit in zal slagen, geeft ze zich niet gewonnen. Want Nurit Iscar, de zwarte dame van de Argentijnse literatuur – tot vijf jaar geleden getrouwd en met twee zoons die net van de middelbare school af zijn en naar de universiteit gaan – werd verliefd op een andere man, en ze ging niet alleen scheiden, maar ze schreef ook voor het eerst een liefdesroman. En die liep, tot overmaat van ramp, niet goed af. Hij liep niet goed af wat betreft de plot, noch wat betreft de kritieken, noch wat betreft de ontvangst door degenen die enthousiast op elke nieuwe roman van Nurit Iscar zitten te wachten. Net zoals haar eigen liefdesgeschiedenis, die ze liever ook helemaal wil vergeten, ook niet goed afliep. Enkelen van haar vele lezers bleven haar trouw, maar niet allemaal, teleurgesteld door een roman die zo anders was dan de voorgaande en waarin ze niet vonden wat ze zochten: een dode. En toen werd ze door de vakrecensenten, die haar tot dan toe meer hadden genegeerd dan bekritiseerd, de grond in geboord. ‘Ze probeert literair te doen, en dat is wat ze het slechtst kan.’ ‘Ze had door moeten gaan met haar plots, iets wat Iscar wordt verondersteld te beheersen, en de metaforen, de poëtische pretenties en de taalexperimenten moeten overlaten aan degenen die daar door opleiding, intuïtie of talent verstand van hebben en wat bij haar, als ze het al in zich heeft, niet tot zijn recht komt.’ ‘Een roman die hopelijk onopgemerkt blijft, een roman om te vergeten.’ ‘Het is onbegrijpelijk dat Iscar, die de magische formule van de bestseller had ontdekt, iets gaat doen wat ze niet kan: proberen serieus te schrijven.’ En nog veel meer van dergelijke voorbeelden. Nurit heeft een doos vol krantenknipsels over haar laatste roman *Alleen als je van me houdt*. Een witte doos – heel groot, niet zo een waarin doorgaans liefdesbrieven worden, of werden, bewaard –, met eromheen een blauw satijnen lint, dichtgeknoopt met een strik die ze nooit meer had losgemaakt. En dat is ze ook niet van plan. Ze bewaart de doos, haast als het bewijs

van een misdrijf. Hoewel ze niet weet welk misdrijf ze heeft begaan: dat ze heeft geschreven wat ze heeft geschreven, dat ze de recensies heeft gelezen, of dat ze zich daardoor zo heeft laten beïnvloeden. De recensies, opgeteld bij het fiasco van de liefdesrelatie die haar ertoe had gebracht deze roman te schrijven, én bij de moord op Gloria Echagüe, de vrouw van Chazarreta – die Nurit niet had willen verslaan voor de krant *El Tribuno* omdat ze het te druk had met *Alleen als je van me houdt* – hadden haar ertoe gebracht de minder ontwikkelde, vrouwelijke detectiveversie van de grote Salinger te worden en zich voor altijd op te sluiten, ver weg van de wereld waar ze tot dat moment deel van uitmaakte. Maar anders dan Salinger was zij niet zo beroemd, en ze had niet genoeg spaargeld, noch de rechten waardoor er geregeld geld binnenkwam om de afzondering zelfvoorzienend te maken, en dus moest ze werk zoeken waarmee ze haar gas en licht kon betalen, in de supermarkt boodschappen kon doen, en al die dingen waarvoor je een salaris nodig hebt, of geld op je rekening. Of in je portemonnee. En omdat schrijven het enige is wat ze kan – hoewel ze voelt dat na de recensies haar vaardigheid om te schrijven ook twijfelachtig is geworden – doet ze dat. Maar namens anderen, als spookschrijfster. Of ghostwriter. Nurit gebruikt liever niet de Engelse term, iets wat haar vriendin Carmen Terrada toejuicht, die zelfs nu nog het gebruik van de eigen taal verdedigt tegenover de invasie van het Engels – een verloren strijd, dat weet ze, maar ook romantisch. En omdat Paula Sibona zich er niet bij neerlegt dat haar vriendin niet weer datgene gaat doen wat ze leuk vindt – eigen romans schrijven –, probeert ze keer op keer de kleinzieligheid aan te tonen van sommige recensies, die vooral geschreven lijken ter meerdere eer en glorie van de recensent, meer dan voor iets anders. Zoiets als de roem die Lee Harvey Oswald of Mark David Chapman kreeg. En Carmen Terrada neemt haar toevlucht tot een meer erudiete vergelijking: dat Jean Genet vijf jaar niet had geschreven vanwege de proloog/het boek waarin zijn vriend Sartre ‘hem had uitgekled’, zoals hij zelf zei – toe maar –, maar zij zijn Jean-Paul niet, en jij bent Genet niet, lieve vriendin.

Nadat ze de asbakken heeft geleegd en de ramen opengezet zodat de stank van de sigaretten verdwijnt, veegt Nurit Iscar de vloer. Daarna wast ze de paar borden af die er nog staan van de vorige avond, ze doet het tafelkleed in de wasmachine, die ze later, als ze wat kleren bij elkaar heeft gezocht, zal laten draaien, en ze stopt de overal rondslingerende zondagskranten in de zwarte zak van de vereniging van huiseigenaren, die ze over een paar minuten naar de gang zal brengen, tegelijk met de vuilniszak. Ze doet dezelfde dingen die Gladys Varela nog maar pas geleden deed voor haar werkgever, Pedro Chazarreta. Maar op dit moment, terwijl Nurit Iscar de zwarte plastic zak met de kranten dichtknoopt, doet Gladys Varela niets. Of eigenlijk: ze huilt, terwijl ze in het elektrische wagentje zit waarin een van de bewakers van La Maravillosa naar het huis is gekomen, vijf minuten nadat een buurman had gebeld om te zeggen dat een vrouw – een dienstmeisje, zei hij – midden op straat als een waanzinnige stond te schreeuwen. Ze hadden gezegd dat ze mee kon in de stationcar die even later was gekomen met de chef Beveiliging en nog drie bewakers, om haar naar de medische post te brengen. Maar ze piekert er niet over weg te gaan voor de echte politie er is. Die van Buenos Aires. Ze verroert zich nog geen halve millimeter, zegt ze. En deze keer lijken de bewakers ook voorzichtiger. Een ezel stoot zich niet tweemaal aan dezelfde steen, zegt de chef Beveiliging tegen de buurman die hem net heeft gevraagd waarom er niemand binnen is bij de dode. Niemand met een beetje geheugen zal dezelfde fouten maken als de bewakers die op de dag van de dood van Gloria Echagüe, drie jaar eerder, in dat huis aanwezig waren. Ze zullen zich verre houden van het toneel van het misdrijf en ze zullen ervoor zorgen dat ook niemand anders in de buurt komt, ze zullen nog geen haar verplaatsen op meters afstand rondom de plek waar de gekeelde man ligt, ze zullen zeker niet toestaan dat iemand het bloed opruimt of het lichaam op een bed legt, noch zullen ze gehoor geven aan enig verzoek, van wie dan ook, om niet de politie te waarschuwen met het argument dat het ‘maar een ongeluk’ was. Als het nodig is zullen ze er nog voor zorgen dat niemand ademhaalt tot

de surveillancewagen er is. Die fout hebben ze al een keer gemaakt. En hoewel niemand het zegt, hoewel bewakers, burens, een enkele tuinman, het dienstmeisje van het huis ertegenover en Gladys Varela elkaar nauwelijks aankijken, terwijl ze zwijgend wachten tot de politie van Buenos Aires en de officier van justitie er zijn, hebben ze allemaal het vreemde gevoel dat iemand hun de kans geeft om de dingen deze keer wel goed te doen.